

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 83/2014-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti M. Š., zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Potockým, Mydlárska 19, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 155/2000, za účasti Okresného súdu Bratislava I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 155/2000 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 155/2000 konal bez zbytočných prietáhov.

3. M. Š. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 6 000 € (slovom šesťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť M. Š. trovy konania v sume 275,94 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ladislava Potockého, Mydlárska 19, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 83/2014 z 18. februára 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. Š. (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „navrhovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 155/2000 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 20. októbra 2000 okresnému súdu návrh na vydanie osobného motorového vozidla, alternatívne na zaplatenie sumy 344 000 Sk (11 418,70 €) s príslušenstvom.

Sťažovateľ uvádza, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie v jeho právnej veci právoplatne skončené.

Sťažovateľ v nadväznosti na to navrhuje, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zároveň navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Napokon sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € a úhrady trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. Spr. 3118/2014 (doručeným ústavnému súdu 24. marca 2014), v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Pokiaľ ide o Vašu otázku týkajúcu sa skutkovej a právnej zložitosti sporu, mám za to, že po právnej i skutkovej stránke sa jedná o štandardnú občianskoprávnú vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Zložitou sa však vec vedená pod sp. značkou 10 C/155/2000 javí z dôvodu viacerých účastníkov konania vystupujúcich na strane odporcu, keď v rámci konania dochádzalo k rušeniu jednotlivých účastníkov – odporcov a prechodu ich práv a povinností na tretie osoby a z toho vyplývajúcej komplikovanej situácie pri ustáľovaní okruhu účastníkov konania. Mám za to, že k celkovej dĺžke súdneho konania prispel i samotný navrhovateľ, ktorý, hoci zastúpený právnym zástupcom, nesprávne označil jednotlivých odporcov, v dôsledku čoho ho súd musel opakovane vyzývať na špecifikáciu účastníkov súladnú s ust. §-u 79 ods. 1 O. s. p. Zároveň v obdobiach od 11. 10. 2007 do 24. 2. 2009, od 11. 5. 2009 do 23. 4. 2010, od 30. 11. 2010 do 29. 7. 2011 a od 15. 4. 2013 do 6. 9. 2013 sa súdny spis nachádzal mimo dispozície tunajšieho súdu, bol na Krajskom súde v Bratislave.

Vzhľadom na uplynutie času od začatia konania na Okresnom súde Bratislava I však musím konštatovať, že konanie je poznačené zbytočnými prietahmi v konaní aj zo strany Okresného súdu Bratislava I.“

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti bol aj tento prehľad procesných úkonov vykonaných v doterajšom priebehu napadnutého konania:

„Predmetným návrhom (doručeným okresnému súdu 20. októbra 2000, pozn.) sa sťažovateľ M. Š. voči odporcom označeným ako: 1. Ministerstvo vnútra SR, 2. Krajský úrad

policajného zboru SR, Bratislava 3. R. F., 4. M. S., 5. Krajský úrad policajného zboru SR, Žilina, 6. Okresný úrad policajného zboru SR, Žilina, 7. Colný úrad, Bratislava, 8. Okresný úrad, Bratislava II, 9. M. B. domáhal vydania osobného motorového vozidla alebo zaplataenia 344.000,- Sk s prísl.

Dňa 12. 3. 2001 daný pokyn na zaslanie žalobného návrhu odporcom spolu s výzvou na vyjadrenie sa k nemu.

Dňa 19. 2. 2003 daný pokyn zákonnej sudkyne na ďalší postup vo veci, vyrubenie súdneho poplatku za návrh.

Dňa 30. 10. 2003 zákonná sudkyňa vo veci na deň 3. 3. 2004 vytýčila termín pojednávania.

Dňa 3. 3. 2004 a 8. 3. 2004 na súd doručené podanie navrhovateľa, ktorým upravil okruh účastníkov konania.

Dňa 3. 3. 2004 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo za účelom ustálenia okruhu účastníkov na strane odporcu odročené na neurčito.

Dňa 14. 6. 2004 výzva súdu adresovaná navrhovateľovi na doručenie potrebného počtu rovnopisov jeho podania upravujúceho okruh účastníkov na strane odporcu.

Dňa 7. 1. 2005 súd vydal uznesenie č. kon.: 10 C/155/2000-62, ktorým pripustil, aby na miesto odporcu v 2. rade vstúpilo Krajské riaditeľstvo PZ SR Bratislava, namiesto odporcu v 5. rade vstúpilo Krajské riaditeľstvo PZ SR Žilina, namiesto odporcu v 7. rade Colné riaditeľstvo SR.

Dňa 14. 2. 2005 súd prostredníctvom Centrálného registra obyvateľov zisťoval pobyt odporcu – R. F., dňa 22. 2. 2005 doručená odpoveď.

Dňa 22. 2. 2005 súd zisťoval, či odporca, ktorého označenie malo správne znieť R. F. nie je vo väzbe alebo výkone trestu odňatia slobody.

Dňa 10. 8. 2005 odporcovi – R. F. ustanovená opatrovníčka.

Dňa 8. 12. 2005 vo veci vytýčený termín pojednávania na deň 16. 1. 2006.

Dňa 5. 1. 2006 vytýčený termín pojednávania zrušený z dôvodu dlhodobej PN zákonnej sudkyne.

Dňa 13. 1. 2006 na tunajší súd doručené podanie navrhovateľa, v ktorom oznámil, že dopĺňa okruh účastníkov konania.

Dňa 9. 2. 2006 zákonná sudkyňa vo veci na deň 10. 5. 2006 vytyčila termín pojednávania.

Dňa 10. 5. 2006 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na deň 18. 9. 2006.

Dňa 8. 8. 2006 vyhotovené výzvy adresované Krajskému dopravnému inšpektorátu a Colnému úradu Bratislava.

Dňa 18. 9. 2006 zápisnica o pojednávani, ktoré bolo odročené z dôvodu telefonického ospravedlnenia navrhovateľa a jeho PZ (právneho zástupcu, pozn.), predmetné pojednávanie bolo odročené na deň 29. 11. 2006. Výzva súdu adresovaná obvodnému úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie, dňa 19. 10. 2006 doručená odpoveď.

Dňa 29. 11. 2006 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo z dôvodu administratívneho pochybenia pri zápise do zápisnice z predch. pojednávania odročené na termín 31. 1. 2007.

Dňa 31. 1. 2007 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na deň 12. 3. 2007.

Dňa 12. 3. 2007 sa vo veci konalo pojednávame, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku vo veci č. kon.: 10 C/155/2000-224, ktorým bol odporca v 3. rade zaviazaný zaplatiť navrhovateľovi sumu 344.000,- Sk s príslušenstvom, voči odporcom v 1., 2., 4., 5. a 6. rade návrh zamietnutý. Vydané uznesenie č. kon.: 10 C/155/2000-219, ktorým konanie voči odporkyni v VIII. rade zastavené, rozhodnuté o trovách konania v uvedenej časti, zároveň vydané uznesenie č. kon.: 10 C/155/2000-222, ktorým súd opravil zápisnicu z pojednávania konaného dňa 10. 5. 2006.

Dňa 19. 6. 2007, 21. 6. 2007 na súd doručené odvolanie navrhovateľa podané voči uzneseniu č. kon.: 10 C/155/2000-219.

Dňa 9. 7. 2007 súdny spis predložený na rozhodnutie o podanom odvolaní Krajskému súdu v Bratislave, dňa 23. 7. 2007 vyžiadaný späť, nakoľko navrhovateľ dňa 13. 7. 2007 doručil odvolanie podané i voči rozsudku vo veci č. kon. 10 C/155/2000-224.

Dňa 17. 7. 2007 odvolanie navrhovateľa zaslané ostatným účastníkom konania, dňa 16. 8. 2007 navrhovateľ vyzvaný na úhradu súdneho poplatku za podané odvolanie.

Dňa 11. 10. 2007 súdny spis predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave.

Dňa 24. 2. 2009 bol súdny spis tunajšiemu súdu vrátený za účelom vydania opravného uznesenia k rozsudku vo veci – ohľadom dátumu vyhlásenia rozsudku.

Dňa 19. 3. 2009 súd vydal opravné uznesenie č. kon.: 10 C/155/2000-276 a súdny spis dňa 11. 5. 2009 opätovne predložený KS BA (Krajskému súdu v Bratislave, pozn.)

Dňa 23. 4. 2010 odvolací súd súdny spis tunajšiemu súdu opätovne vrátil ako predčasne predložený s odôvodnením, že je potrebné rozhodnúť o návrhu navrhovateľa z 3. 3. 2004.

Dňa 30. 4. 2010 výzva súdu adresovaná Okresnému úradu Policajného zboru SR Žilina, dňa 26. 5. 2010 doručená žiadaná odpoveď.

Dňa 1. 7. 2010 výzva súdu adresovaná Okresnému riaditeľstvu policajného zboru SR Žilina, dňa 4. 8. 2010 doručená odpoveď z Krajského riaditeľstva policajného zboru v Žiline.

Dňa 3. 9. 2010 vydané uznesenie o zastavení konania voči odporcovi v 8. rade – Okresnému úradu Policajného zboru SR Žilina.

Dňa 30. 11. 2010 súdny spis opätovne predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku č. kon.: 10 C/155/2000-224.

Dňa 31. 5. 2011 Krajský súd v Bratislave uznesením č. kon.: 4Co/453/2010-288 zo dňa 31. 5. 2011 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 29. 7. 2011 súdny spis vrátený tunajšiemu súdu na ďalší postup, dňa 2. 8. 2011 účastníkom doručované rozhodnutie odvolacieho súdu.

Dňa 5. 9. 2011 výzva zákonnej sudkyne adresovaná právnenému zástupcovi navrhovateľa, aby tento upresnil okruh odporcov v súlade s uznesením odvolacieho súdu č. kon.: 4 Co 453/2010-288.

Dňa 2. 11. 2011 právny zástupca doručil súdu žiadosť o predĺženie lehoty na vyjadrenie.

Dňa 1. 1. 2012 opätovná výzva súdu adresovaná právnenému zástupcovi navrhovateľa, aby tento upresnil okruh odporcov v súlade s uznesením odvolacieho súdu č. kon.: 4 Co 453/2010-288.

Dňa 9. 1. 2012 na súd doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa.

Dňa 17. 2. 2012 daný pokyn vyššej súdnej úradníčky na lustráciu pobytu odporcu – R. F., dňa 23. 2. 2012 a 7. 3. 2012 doručené odpovede.

Dňa 29. 3. 2012 súd uznesením vyzval navrhovateľa na presnú špecifikáciu odporcov, súladnú s ust. §-u 79 ods. 1 O. s. p.

Dňa 24. 5. 2012 výzva súdu adresovaná subjektu - Obvodnému úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie ohľadom preukázania jeho právnej subjektivity.

Dňa 24. 7. 2012 opätovná výzva súdu adresovaná Obvodnému úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie ohľadom preukázania jeho právnej subjektivity, dňa 13. 8. 2012 doručená žiadaná odpoveď.

Dňa 23. 9. 2012 súd opätovne uznesením vyzval navrhovateľa na presnú špecifikáciu odporcov, súladnú s ust. §-u 79 ods. 1 O. s. p.

Dňa 31. 10. 2012 súd uznesením č. kon. 10 C/155/2000-316 zastavil konanie voči odporcom v 6. a 7. rade.

Dňa 26. 11. 2012 na súd doručené odvolanie navrhovateľa podané voči uzneseniu č. kon. 10 C/155/2000- 316, toto dňa 28. 11. 2012 na vedomie zaslané zvyšným účastníkom.

Dňa 22. 1. 2013 na súd doručené podanie Krajského riaditeľstva policajného zboru v ZA (v Žiline, pozn.) – oznámenie o prechode práv a povinností z tohto subjektu na Ministerstvo vnútra SR.

Dňa 27. 2. 2013 vykonaná opätovná lustrácia odporcu – R. F., a to prostredníctvom Sociálnej poisťovne, registra obyvateľov a ústrednej evidencie väzňov.

Dňa 13. 3. 2013 daný pokyn vyššej súdnej úradníčky na ďalší postup vo veci – reklamácia doručenky zo zásielky adresovanej odporcovi v 4. rade a doručovanie zásielky opatrovníčke odporcu – R. F.

Dňa 15. 4. 2013 súdny spis predložený na Krajský súd v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní podanom navrhovateľom voči uzneseniu č. kon. 10 C/155/2000-316.

Krajský súd v Bratislave vo veci rozhodol uznesením č. kon. 4 Co/200/2013-334 zo dňa 24. 7. 2013, napadnuté uznesenie súdu zrušil. Súdny spis vrátený tunajšiemu súdu dňa 6. 9. 2013. Rozhodnutie odvolacieho súdu účastníkom doručované dňa 13. 9. 2013.

Dňa 8. 10. 2013 daný pokyn vyššej súdnej úradníčky na ďalší postup vo veci.

Dňa 24. 10. 2013 zákonná sudkyňa vo veci na deň 5. 3. 2014 vytyčila termín pojednávania.

Dňa 22. 1. 2014 súd uznesením nariadil vo veci preklad písomností, ustanovil do konania prekladateľa a tlmočníka.

Dňa 3. 2. 2014 na súd doručené preložené písomnosti spolu s vyúčtovaním odmeny.

Dňa 7. 2. 2014 súd ustanovenej prekladateľke uznesením priznal odmenu za preklad.

Dňa 10. 2. 2014 na súd doručené podanie odporcu v 7. rade pôvodne Krajského úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Bratislave), ktorým súdu oznámil, že jeho právnym nástupcom sa stal Okresný úrad Bratislava, Staromestská 6, Bratislava.

Dňa 5. 3. 2014 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 7. 5. 2014 z dôvodu žiadosti právneho zástupcu navrhovateľa, ktorý vzhľadom na výpoveď právneho zástupcu odporcu v siedmom rade požiadal súd o poskytnutie lehoty, počas ktorej zdôvodní podanie žaloby voči odporcovi v 7. rade.“

Sťažovateľ v podaní z 15. apríla 2014 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania v konaní pred ústavným súdom, pričom k vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti stanovisko nezaujal.

Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení zo 17. marca 2014, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli

predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy bude konať nové pojednávanie, a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom posudzovaného konania je rozhodovanie o návrhu s'ťažovateľa v občianskoprávnej veci „o vydanie osobného motorového vozidla alebo zaplatenie 344 000 Sk a prísl.“. Ústavný súd v zhode s názorom predsedníčky okresného súdu uvedeným vo vyjadrení k s'ťažnosti nepovažuje vec za právne zložitú a konštatuje, že patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Podľa názoru ústavného súdu možno však pripustiť určitú mieru skutkovej zložitosti v súvislosti s ustálením okruhu odporcov, čo však nemôže zbaviť okresný súd zodpovednosti za stav konania v čase rozhodovania o s'ťažnosti ústavným súdom.

2. Správanie s'ťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v napadnutom konaní pred okresným súdom mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd konštatuje, že priebeh napadnutého konania bol ovplyvnený aj opakovanou zmenou okruhu účastníkov na strane odporcov, pričom na uvedenej skutočnosti majú podiel tak okresný súd, ako aj s'ťažovateľ, a to napriek tomu, že v konaní pred okresným súdom bol kvalifikovane zastúpený advokátom. Ústavný na to prihliadol v súvislosti s posudzovaním nároku na priznanie finančného zadosťučinenia.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či mohlo dôjsť k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd v priebehu napadnutého konania zistil jedno obdobie takmer 2-ročnej nečinnosti okresného súdu, a to od 12. marca 2001 (okresný súd vyzval odporcov na vyjadrenie k návrhu) do 19. februára 2003 (pokyn zákonnej sudkyne na ďalší postup vo veci).

Okrem nečinnosti bol postup okresného súdu v konaní poznačený neefektívnosťou aj nesústredenosťou, o ktorej okrem iného svedčí aj skutočnosť, že Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) ako súd odvolací opakovane vrátil okresnému súdu súdny spis (24. februára 2009 a 23. apríla 2010) ako predložený predčasne na odstránenie nedostatkov.

O nesústredení postupu okresného súdu v konaní taktiež svedčí to, že zrejmu nesprávnosť v písaní musel napraviť vydaním uznesenia z 19. marca 2009, v dôsledku čoho došlo k spomaleniu priebehu napadnutého konania.

Neefektívnosť postupu okresného súdu vyplýva predovšetkým z toho, že krajský súd uznesením sp. zn. 4 Co 453/2010 z 31. mája 2011 zrušil meritórny rozsudok okresného súdu z 12. marca 2007 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd v odôvodnení uznesenia z 31. mája 2011 okrem iného uviedol:

„Súd prvého stupňa si neujasnili základnú otázku, kto je účastníkom konania, t. j. okruh účastníkov na strane odporcov, či sú všetci účastníci spôsobilí byť účastníkmi konania a aké procesné dispozície s návrhom proti nim navrhovateľ v konaní urobil, čo viedlo k zmätočnosti celého konania, nakoľko z jeho jednotlivých priebežných procesných rozhodnutí nie je celkom zrejmé koho sa týkali. Z týchto skutočností vyplýva, že pokiaľ aj súd prvého stupňa reagoval na jednotlivé nejasné dispozície navrhovateľa s návrhom a rozhodol o zmene účastníkov, prípadne zastavil konanie urobil to spôsobom, ktorý je zmätočný a navyše ho nie je možné preskúmať, pretože nebol žiadnym spôsobom odôvodnený.“

Ako neefektívny je potrebné vyhodnotiť aj postup okresného súdu v súvislosti s jeho uznesením z 31. októbra 2012, ktorým zastavil konanie voči odporcom v 6. a 7. rade. Po podaní odvolania proti tomuto uzneseniu ho totiž krajský súd uznesením sp. zn. 4 Co 200/2013 z 24. júla 2013 zrušil a vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, pričom v jeho odôvodnení okrem iného uviedol:

„V občianskom súdnom konaní sú účastníkmi konania (pozri § 90 O. s. p.) žalobca a žalovaný. Podľa § 19 O. s. p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. V zmysle § 103 O. s. p. je súd povinný kedykoľvek za konania prihliadať na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 104 ods. 1 O. s. p.). Ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia, pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví (§ 104 ods. 2 O. s. p.)...“

V danej veci sa navrhovateľ domáhal vydania motorového vozidla zn... zelenej farby, evidenčné číslo..., číslo motora..., číslo karosérie... aj s dvoma kusmi kľúčov s diaľkovým ovládaním alebo solidárneho zaplattenia 344.000,- Sk s príslušenstvom. Zo spisu mal odvolací súd za preukázané, že navrhovateľ v priebehu konania viacerými podaniami upravoval a menil okruhu odporcov, na upresnenie ktorého ho súd prvého stupňa dňa 05. 09. 2011 vyzval. Navrhovateľ podaním doručeným súdu dňa 09. 01. 2012, doplneným dňa 30. 04. 2012 a dňa 26. 09. 2012 označil ako odporcu v 6. rade Slovenskú republiku zastúpenú Colným riaditeľstvom SR a ako odporcu v 7. rade označil Slovenskú republiku zastúpenú Obvodným úradom pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že neoznačenie toho, kto má za štát konať, má za následok neúplnosť návrhu so súčasným vznikom povinnosti súdu pokúsiť sa o odstránenie tejto vady postupom podľa § 43 O. s. p. V prípade, že navrhovateľ síce štátny orgán, ktorý má za štát konať, označí subjekt, ktorý štátnym orgánom nie je, resp. nie je ani právnym subjektom, nejde o vadu návrhu ani o nedostatok podmienky konania. V predmetnom konaní sa súd prvého stupňa pokúsil odstrániť vady návrhu v zmysle § 43 O. s. p., pričom navrhovateľ označil ako odporcu v 6. aj 7. rade Slovenskú republiku. Nesprávne však označil orgán, ktorý má za štát konať. Podľa názoru odvolacieho súdu je síce toto vadou konania, ale vadou odstrániteľnou.

Vzhľadom na to, že navrhovateľ v odvolaní voči uzneseniu súdu prvého stupňa tento nedostatok odstránil a správne označil odporcu v 6. a 7. rade, je potrebné v konaní s týmito účastníkmi ďalej pokračovať.“

V súvislosti s neefektívnym a nesústredeným postupom okresného súdu ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre zdôraznil, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna (nesústredená a neefektívna) činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak táto činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

Ústavný súd napokon dodáva, že z ústavnoprávneho hľadiska nemožno akceptovať, aby konanie pred všeobecným súdom nebolo po viac ako 13 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 155/2000 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadost'učinenia v sume 20 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Svoj pocit právnej neistoty odôvodňuje tým, že *„za obdobie 13 rokov od podania návrhu nebolo v dôsledku prietahov zo strany prvostupňového súdu právoplatne rozhodnuté v merite veci“*.

Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 10 C 155/2000, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že posudzované konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 6 000 € za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní o jeho sťažnosti advokátom JUDr. Ladislavom Potočným. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 130,16 €, t. j. spolu 260,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,81 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 275,94 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2014